

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

35 Cuius personę institutio possit in testame[n]to fieri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

Qui quadringenta, §. 7. qui ducenta, & d. l. in quantitate, §. in diem ad leg. Fal. P. ¶ Insuper retentiones omnis temporis heredi imputantur & computantur in quartæ ratione, ne minuantur aliorum legata: vt si inutilia sint legata propter incapacitatem legatarii, vel si alio modo apud heredem remaneant, l. in ratione, l. 1. & l. non est dubium, §. 1. nec interest, §. 1. lex affe, §. 2. eo. Si autem portio grauati coheredis superuenierit per ius accrescendi, vel aliter portio coheredi non grauata, & vtendum sit Falcidia, non fiet contributio in ratione in eunda portio non grauata, sed separabitur, l. 1. §. si coheredis, & §. si coheredem, eod. cum distinctione l. 1. §. id quod ex substitutione, & l. quod si alterutro, 77. & l. qui fundum, §. 6. §. qui filium suum, ad legem Falcidiam. P. Item cum distinctione, vt si iure potestatis vel domini portio non grauata accrescit portio grauata, fiat contributio: sed, si e conuerso, l. si pupillus, 2. 1. §. si. & l. Ne centum, 2. 2. §. seruo herede instituto, l. cum quo, §. 6. §. Stichus, ad leg. Fal. P. l. maritum, 2. 5. eo. ti. ¶ Postquam autem facta erit computatio, contributio, imputatio, & deductio, detractio facienda est ex rebus ipsis, si diuidæ sunt: aut si indiuidæ, ex æstimatione rerum, Bars. in l. 1. §. si usus fructus, eo. Omnia tamen legata æstimanda sunt, vt cognoscamus num dodrantem excedant, d. §. si usus fructus, etiam non habita ratione æstimationis factæ per testatorem, iure veteri recepto, l. quod de bonis, 1. §. §. ad leg. Fal. P. l. si fundum, §. 3. §. si libertis, de leg. 1. non iure Nouellarum, quo diximus testatorem posse prohibere Falcidiam, §. si vero expressim, de her. & Falc. 24. in Nouell. vide §. nouel. 48. ¶ Alioquin vbicumque detractio facienda est, huius æstimatio pretii rerum ex veritate facienda est, l. in Falcidia, 4. 4. ad leg. Falcid. P. Sicq; in hæc verba respondit Vlpianus, in l. in lege Falcidia, 6. 2. eod. corpora si qua sunt in bonis defuncti secundum rei veritatem æstimanda erunt, hoc est, secundum præsens pretium, nec quicquam eorum formali pretio, id est, a contrahentibus conuento, æstimandum esse sciendum est. Paulus prosequitur, l. pretia rerum, 63. eo. pretia, inquit, rerum non esse affectus, nec utilitate singulorum sed communiter funguntur. Idq; exemplis illustrat. in d. l. pretia. Pretium iustum, pretium commune est, quo habita consideratione loci, vbi res sunt, & temporis quo æstimari debent, res vendi possunt, d. l. pretia, & l. si. §. de administr. tuto. C. non habita ratione æstimationis factæ per iuramentum in litem, l. cum pater, 60. §. §. ad leg. Falc. P. vel pluris, quod quis ex stultitia vel prodigalitate emtoris vel affectione consequi possit, l. 3. & l. in lege Falcidia, 4. §. eod. Relatio autem, vt monui, fit ad tempus mortis testatoris. Hicque arbitrio boni viri, & expertum in censura rerum, adhibendum est: potissimum in his quæ a iure non habuerunt æstimationem. ¶ Sunt autem quædam a iure æstimata, vt si legatum sit Reipub. in annos singulos, cum de Falcidia queritur, Marcellus putat, d. l. in quantitate, & eo §. quantitas eod. ap. Iustin. tantum videri legatum, quantum sufficit sorti ad vsuras trientes eius summe quæ legata est, colligendas, l. 3. §. si. eo. P. Quomodo æstimetur legatum alimentorum ad vitam relictum, inuenies in l. hereditatum, 68. ad leg. Falc. P. de quibusdam alibi. ¶ Ceterum, cum dixerimus ab heredibus detrahi quartam Falcidie, obiter monendi sunt iuuenes, cuiuscunque heredis hoc non esse beneficium, sed tantummodo heredis cuius hereditas est exhausta, vel supra dodrantem onerata legatis, & pro sua parte, §. 1. & §. §. cum quantum, lege Falc. l. in singulis, eo. P. non autem legatariorum, l. lex Falcidia, 4. 7. in fin. eo. Non enim competit finis propter quem inuenta est Falcidia, legatariis: nempe vt esset inuitati, saltem lucro ad additionem heredes: & vt testati decederent, qui eos instituisent, d. §. 1. de lege Falc. Vlp. tit. 24. Dataq; est hæc ideo facultas a lege heredibus, & iste eius effectus, vt possint quadratam retinere, & ex singulis legatis corrødere pro portione æstimationis, vtilium suppleant, non autem ex vno tantum legato, l. 2. C. ad le. Falcid. d. l. in quantitate, §. vlt. & l. Plautius, eod. P. ¶ Rationes autem istius quartæ, quantitatis videlicet statutæ, & æquitatis eius plures sunt. Quod autem ad quantitatem pertinet, cur nec plus nec minus quam quadrans heredi decernatur, sicuti in aliis iuris taxationibus & quartis, nihil amplius possimus adferre, quam quod iustā hanc esse visum fuerit prudentibus pro mercede heredis. Et æstimatio mercedis communiter confertur in arbitrium boni viri, vt non omnino pro media parte qui industriam confert negotio, mercedem reporter, sed quod illi videbitur, l. societatem, pro socio, P. §. in bonafidei, de action. cum similib. At si queramus, cur mercedem ex additione referre debeat heres: æquum id esse suadet, primum vtilitas testatorum, quorum interest habere heredem, l. §. quia, de interu. actio. P. & reipub. supremas hominum voluntates sortiri effectum, l. vel negare, quem testa. aper. P. Fieri autem illud

non poterat, recusantibus heredibus, ob nullum vel modicum lucrum, ad se defunctorum hereditates, §. 1. de leg. Fal. §. 1. de fidei. her. l. in quantitate, 7. 4. ad leg. Fal. P. Cum nemo cogatur adire vel acceptare hereditatem alterius inuitus, & cum suo incommodo, l. verba hæc, de cond. insti. P. l. si quis omiffa, si quis omi. cau. testa. P. l. in quantitate 7. 4. ad leg. Fal. P. Secundo iure naturæ æquum est, eū sequi commoda, quem sequuntur incommoda, l. secundum naturam, de reg. iur. l. vni, §. pro secundo, de cad. toll. C. & iniquum, vt vnus lucrum lentiat, alter damnum patiat, in l. si non fuerint, 29. §. si pro soc. P. ¶ Onus autem inesse hereditatibus nemo dubitat, etiam si 28 lucrosa videantur: vt recte cautum sit, non licere pupillo sine tutore acceptare hereditatem, etsi lucrosa sit, ne, vt ait Iustinianus, ei aliquid damnum adueniat, §. neg. tamen, de auct. tuto. Lucrosa namque etsi sit, tamen damnofa est, propter lites quas conuenit excipere vel mouere contra creditores, debitores, & legatarios testatoris: cum tamen alioquin nostra interfit, litibus non vexari, l. minoribus de minor. 2. 5. an. P. Nec factum eius improbat Prætor, qui maluit potius re cateræ, quam sæpius pro ealigare, & vercundia eius, qui lites exsecratur, non est vituperanda, l. item si res fuerint, §. fin. de alien. ind. mut. cau. fac. lib. 4. P. tit. 7. ¶ Tertio, quia 29 heres ad eundo, soluendo legata, & reliqua loco testatoris exercendo, videtur recte negotia eius, & ex mandato gerere, vt in l. 3. §. hæc verba, de procur. P. & ideo salario aliquo remunerandus est æstimando a lege vel iudice, l. 1. mand. C. l. 5. in honorariis, de extraord. cogni. P. Et labor non debet esse sine mercede, §. ne autem, de iudicib. in aurb. Quare etiam æquum est, & eius portionem primam detrahi, tanquam mercedem eius, qui totius hereditatis & legatariorum commoda gerit: & sine cuius additione nihil legatarii consequerentur.

Cuius Personæ institutio possit in testamento fieri. Cap. 35.

Lib. 2. Instit. tit. 14. lib. 28. P. tit. 5. lib. 6. C. tit. 24.

- 1 Heres institui qui non prohibetur potest: etiam respub. plures, vni, ignotus, &c.
- 2 Hereditates delatas qui principes acceptarunt & quas, & qui voluerunt.
- 3 Heredes principes cur olim scribebant priuati Romani, & lex ea de re lata Elii Perinacis.
- 4 Pauperes & captiui in genere institui heredes possunt.
- 5 Posthumi heredes institui possunt sui & alieni hodie non olim, & quare.
- 6 Spiritus seu bastardi non possunt heredes institui a patribus directo vel per fideicom. & seq.
- 7 Marii cuiuscumq; vtilitatis sit filii spiritus succedunt, sed non incestuosi vel adulterini, &c.
- 8 Filii presbyterorum abominandi, & institui a patribus directo vel per obliquum non possunt, neq; in ecclesia eadem beneficium cum patribus habere.
- 9 Spiritus quomodo ab alio, quam a patre, institui potest.
- 10 Naturalis filius ex testamento patris capere potest: spiritus non, vtrique.
- 11 Fiscus quando capit hereditatem vel legatum spiritus si a patre relinquuntur.
- 12 Spiritus nepos naturalis & legitimus an institui ab aucto: & quomodo possit.
- 13 Legitimus spiritus quando ex testamento patris institui potest.
- 14 Vxor illegitima, puta ante adulterio cognita, testamento hereditas relinqui non potest: sed fiscus capit & rel. etiam.
- 15 Collegia licita autem heredes institui possunt, vt ecclesia: mendicantes autem vel glosi vt possint.
- 16 Mendicantium vsura, & cumalatio pecunie detestata. Et vsura omnibus prohibita.
- 17 Femina olim non poterant vniuersales heredes institui. Sublata lex Voconia, eod.
- 18 Deportati institui heredes non possunt.
- 19 In metallum damnati non instituiuntur heredes.
- 20 Banniti an heredes institui possint.
- 21 Pagani heretici heredes etiam consanguinei scribi nequeunt.
- 22 Heredes institui possunt non prohibiti furiosi, muti, &c.
- 23 Heredum differentia triplex, vel sui, & necessarii, vel extranei, & qui. Et num uxores inter suos heredes marito eod.
- 24 Extranei heredes qui dicantur.

Cum superioribus capitibus, de modo institutionis vniuersalis & singularis dictum sit: postulat ordo, vt perfectamur quæ personæ institui heredes possint. Pro cuius resolutione dicimus, generaliter cuiusque personæ institutionem approbari, arg. *c. cum locum, de spual. l. qui accusare de accus. l. de his, qui sunt sui vel alie. sur. P. si specialis nota non prohibeatur, l. filiusfamilias, 16. de test. P. l. neg. per se, 10. de her. inst. §. in extraneis. si factioe habeat testamenti passiuam: siue is sit proximus, siue extraneus penitus, & incognitus, l. extraneum, 9. §. 11. de her. inst. C. §. si eo apud Iustit. plures & vnus, §. vnus, eo. ciuitates, vici, municipia, l. hereditatis, 12. C. eo l. omnibus, ad Trebell. P. l. si heres, §. vicis, §. l. si quis a filio, §. si de leg. 1. qui non sunt principibus nostris, hostium nomine, d. l. omnibus. Misitheus doctissimus & ditissimus, focer Gordiani Imperatoris factus, decedens temp. Romanam reliquit hereditatem, vt quicquid eius fuerat vestigialibus accederet, vt ait Iulius Capitolinus, in Gord. Iunio. Item liberi homines, & serui tam alieni quam proprii, & cum libertate expressa, & sine eius expressioe, §. 1. de her. inst. l. pen. de necess. ser. her. inst. l. 6. Cit. 27. Tam priuata, quam publicæ personæ. §. vt & possit princeps heres institui, videlicet in testamento perfecto, non in imperfecto, l. 3. de test. l. si quis, 6. qui test. fac. poss. P. l. ex imperfecto, de leg. 3. §. si quibus modi, test. in sur. quia princeps & Augusta in causa institutionis, priuati, iure communi vtuntur, l. cum heredes instituitur, 7. C. qui test. fac. poss. l. nolimus, 20. de test. Noluunt sibi relinqui, neque admiserunt relicta sibi vel necessitudinibus suis, codicillis vel epistolis, Valentinianus, Theodosius & Archadius Cæsares, sed ea reddi voluerunt liberis disponentium vel proximis successibus priuatis, vsum illarum dispositionum ratum relinquentes: admittentes tamen hereditates, quæ ex testamentis solemnibus vel nuncupationis legitime illis relinquerentur, l. 2. eod. l. 4. C. The. sit. 4. Non ita Tyberius, qui omnium hereditates sibi delatas lubens adit, quia auarissimus, Dio Cass. 8. In quo vitii genere tamen superatus est a Caio Caligula, qui edicto statuit, vt qui ante sibi heredem destinasset Tyberium, Caio legaret, Idem l. 59. At Flauius Domitianus ab iis, quibus liberi erant, nunquam hereditates accepit, Suet. in Domitia. c. 9. Adrianus quoque hereditates ignotas, & eorum quibus erant filii, vel proximi, repudiavit, Spartian. in Adria. Idipsum fecit Antoninus Pius, alio nomine dictus Aurelius, Iul. Capito. in Anton. Pio. O Statius nunquam quicquam ex ignoti testamento capere sustinuit, Suet. in Octauio, ca. 66. §. Solebant enim antiquorum quidam heredem Imperatorem instituire, vel ad captandam Imperatoris auram, iactabant, se instituturos: vel illum ea de re instituebant, vt cum quibus licentiam fortioerem aduersarium pararent, & odiosum hostem. Quamobrem melioribus postea sancitum est temporibus, ne liceret passim Imperatorem senbere heredem: eumque litis causa instituire nimis inuidiosum vsum, nec calumnie facultatem ex principali maiestate capi oportere, vt respondit Paulus Iurif. consultus, in l. Imperatorem, 91. de hered. inst. l. 28. P. i. u. §. Placuit & bona eius, qui se Imperatorem institutum iactasset, a Fisco occupari non posse, l. eius bona, 21. de testam. in P. Elias Perizonæ lege tulit, vt testamenta priora non prius essent irrita, quam alia perfecta essent: neve ob hoc aliquando fiscus succederet. Ipseque professus est, nullius se aditorem hereditatem, quæ aut adulatione alicuius delata esset, aut litæ perplexa, vt legitimi heredes aut necessarii priuaretur. Addiditque Senatus consulto, Sanctius est P. C. in apem Rempub. obinere, quam ad diuitiarum cumulum, per discriminum ac de decorum vestigia peruenire, Iul. Cap. in Pertina. 4. vna. §. Institui etiam possunt heredes captiui ac pauperes in genere, quorum hereditatem adit Episcopus loci illius, vbi locum testator habebat, vel œconomus ecclesiæ: qui distribuunt in redemptionem captiuorum, vel in vsum pauperum. Neque contriuit institutio ex ratione incertarum harum personarum, Quæ l. 1. §. 1. sed & si quis, l. id quod pauperibus, 24. l. nulli, 28. l. est quis ad declinandam, 37. de episc. & cle. C. si pauer, de testa. in 6. Quamuis alioquin iure communi, institutio incertæ personæ non admittatur. Possunt & institui, nati & non nati, id est, posthumi, rub. de post. hered. inst. in P. §. C. §. testamenti, de her. qual. & differ. l. filiusfamilias, 16. de testam. P. l. placet, 6. l. sed est questum, cum simul de libe. & posthu. lib. 28. P. ut. 2. et si sunt sui, vel adoptati ex iure nouo, §. 1. de bono. posse. §. posthumo, de lega. apud Iustit. §. Nisi quando iure Pandectarum prohibita esset alienorum posthumorum institutio, propter suspensionem turpitudinis, l. si quis posthumus, 9. §. sed & si, §. sed & si heres, de lib. & post. P. Alioquin enim, vt iure antiquissimo, non erat omnis institutio posthumorum alienorum prohi-*

bita iure Pandectarum. Nam & in eo Paulus ex sententia Gallii admittit, extraneos posse institui legitimos heredes, l. po. de leg. 3. d. in l. filius 28. §. p. l. posthumum, 27. §. l. si quis posthumus, §. pen. & si de lib. & posthu. (intelligo autem cessante suspicione turpis generationis vel stupri) & ex ea ratio quam testator potest habere in matrimonio. Tanta enim fuit antiquorum Romanorum mori disciplina, vt non tantum a vitio ipso, sed etiam a suspicione ipsius vitii subditorum actus alienos esse vellent: & res sæpe non alia ratione, quam quod mali essent exempli, prohibuerint & punierint, l. si quis aliquid, 38. §. qui abortiuus, de pen. in P. l. 3. §. sed ex Senatus consulto, & l. si mulier em, ad leg. Cor. de fisco. P. l. obseruare, de iudic. P. l. exemplo, C. de probat. cum similib. §. Et hodie hoc etiam inter Christianos obseruari patet, ne ab Ethnicis, qui Dei cultum ignorabant, in bonis vincamur. Et proinde recte statuitur video, heredes non posse relinqui nothos & spurios, incestuosos, adulteros, & alios illegitimos coitu progenitos, a parentibus, aut ex complexu, de ince. nup. §. si quibus modis, nat. eff. sui, in amhen. Coll. 7. l. 1. §. 2. C. de nar. l. 5. C. cit. 27. qui tanta turpitudine notati adhuc non verentur publice proprio ore ingenuos crimē collaudare. Et dictum in prouerbio olim, vbi dicitur, vbi dicitur, vt ait Suidas, in ver. id est, notho non esse aditionem hereditatis. §. Et quæuis placuerit in vilibus personis matribus, quibus castitas & animæ salus, ridiculum est filios spurios succedere posse ex testamento, & ab intestato, cum legitimis liberis, quia mater certa sit, §. nouissime, ad Senat. Orf. §. vltimo quasit, de fisco cognato. & iam satis cogita incontinens: tamen plures negant, Bal. in auth. ex complexu, gl. in l. si qua illis, ad ver. cura legitimus, ad Senat. Orficia. & verissimum puto, id incestuosos, adulteros, & nefarios esse admittendum. Satis enim qui ex talibus coniun & ionibus orti sunt, Deo exosi sunt, & improbilissimæ naturæ dicuntur, degeneres, ignobiles, furentes libidine, & a quibus ira Dei prouocatur, vt scripsit regi Anglorum Bonifacius martyr, c. si gens Anglorum, §. 6. disti. peiores euasuri, si cum pernicioso ceteris exemplo succederent genitoribus. Quare etiam Iustinianus, in mulieribus illustribus, ne possent instituire spurios, his verbis Christianam cum ratione statuit, l. si qua illis, ad Senat. Orf. lib. 6. C. cit. 56. Sancimus vt neque ex testamento, neque ab intestato, neque ex liberalitate inter vivos habitus, institui liberis existens, aliquid penitus ab illustribus matribus ad spurios perueniat. Cum in mulieribus ingenuis & illustribus, quibus castitas obseruatio præcipuum debitum est, nominari spurios facti iniuriosum fuisse, acerbum, & nostris temporibus indignum esse iudicamus. §. Quæ ratio satis superque potest concludere, aduersus eos quos non pudet, cum castitate voverint, filios nefarios instituire, vel rogare alios institutos: vt eis hereditatem relinquant: & quod nefarissimum est & abominabile, in eadem ecclesia sibi successores in beneficiis delignant, vel beneficiis coemtis in excedris cum dedecore clerici constituant, contra c. cum decorem, 15. & cad. abolendam, 16. de fil. presby. apud Grego. Sed omitto quæ non possum sine horrore effari, & propter quæ satis nobis compertum est, sanctuarium Dei pollui, & prouocatum iram diuinam vsque adeo, vt nostris temporibus iudicium in domo etiam Dei exerceatur. §. De spuris tantum admonebo quod notat Barto. in l. si quis ex bonis de vult. & pupill. filium spurium seu naturalem tantum, quam quæ non possit institui iure quo concubinatus erat permittitur, nisi in duabus viciis, existantibus legitimis liberis, l. 2. de natu. lib. C. tamen cum a patre potuisset substitui legitimo pupillo, vt ei succedat, non autem patri, §. fin. quibus mod. natu. eff. sui, sed vide ibi gl. in ver. participium. In spuris contra, quamquam eius non sit prohibita institutio ab alio quam a patre facta vt potest institui a fratre, Bald. cons. 5. r. vol. & aliis. Sed & inquit Bartolus, in d. l. si quis, nu. 3. potest institui ab eo qui institutus est a patre, quia cessat omnis fraudis suspicio, per l. edicto, l. sed heredem, de alie. iudi. mul. cau. fac. Sequuntur opinionem Bartoli, Bald. & Imola, ad d. l. si quis, cum distinctione, dummodo pater non grauauerit expresse institutum, de restituenda hereditate spurio: vel dummodo de ea restituenda ei tacite fidem non accommodasset institutus, iuxta ea quæ habentur in l. non intelligitur, §. 1. de iure fil. l. scilicet, §. superuacuum, quæ mod. pig. vel hyp. sol. & in l. Lucius, §. in testamento, de lega. 1. Quod vel maxime constare videtur, si institutus passus sit, post mortem testatoris, spurium bona patris possidere, vt ait Ioannes Imola, quia frater inde colligitur, l. 1. de natu. lib. C. Nam neque etiam per mediam personam capere a patre potest, quod per se non poterat, Guil. Bene. ad c. Raynuius, ad ver. & uxorem nomine, in success. ab intestato, nu. 122. per d. §. si quibus modis, nat. eff. sui, & amb. ex complexu, de ince. nup. In summa resoluendum est, spurium

no 6. §. 3. de acq. hered. filii aut nepotes & deinceps ceteri liberi in potestate morientis constituti sui dicti, quasi domestici heredes, & vno quoque patre etiam quodammodo domini existimari. l. in suis. de lib. & posth. §. si autem de hered. que ab int. deser. apud Justin. Necessarii vero ideo dicti quia siue vellent, siue nollent olim heredes erant, §. necessarii, de her. qual. & diff. & donec illis per prætorem succursum est, & data abstinendi, si vellent, facultas, l. necessarii, §. 7. de acq. hered. P. l. nam nec, §. 9. de leg. 1. pro qua sufficit si se non admiscant, l. quis, §. de acq. her. P. l. 1. si minor, §. ab her. absti. C. Suidas verbum quidem nouum & inauditum Laurentio Vallæ, sed & nouum & incognitum erat Politiano viro doctissimo nomen sui heredis, Alcia in fin. l. 4. de ver. sig. vt enim prisca nomina exoleuerunt, ita alia cum ætate adiuuenta & mutata, vt ait Varro, & de lingua Latina. Vfus Iuriconsultorum hoc nomen recepit, & secundum Horatium, in arte poetica,

Multa ferunt anni veniens commoda secum.

Multa recedentes adimunt.

Et paulo post.

Semper in adiunctis, amos, morabitur aptis.

Nec ego Ciceronem, vel Liuium, vel alium quæuis tanti facio, quanti nostros Iuriconsultos, in terminis artis nostræ: nam peritus in vnaquaque arte est potius credendum. Inter suos sunt ergo, qui in potestate parentis sunt mortis tempore & proximiores, l. scripto, §. si tab. test. nulla ex facta lib. 3. §. 8. P. l. 6. non enim omnes qui in potestate sunt, sui heredes dicuntur, sed qui primum gradum teneat, & posthumi, §. posthumi, de her. que ab int. deser. Putant aliqui, vxores lege Romuli matres familias, quæ per coemptionem transierunt in manum mariti, vt ait Dionysius Halicarnassensis lib. 2. inter suos heredes connumeratas, quod vna succederent cum liberis, vt ait idem Halicarnassensis. Sed hodie hoc ius abrogatum est, l. 1. §. auth. seq. vnde vir & vx. C. Mulieres, quia filios non habent in potestate, §. si uxor, de adop. l. nulla femina, de suis & leg. her. P. suos habere heredes non possunt, §. ceteri, versic. quia de causa, de here. qual. & diff. §. Extranei porro heredes omnes, dicuntur præter necessarios & suos, & si sint filii, qui tamen extra potestatem patris sint, proximi, & penitus alieni, ferui manumissi, d. §. ceteri, l. iustelas, 7. de admim. Notabile tamen est quod tradunt iura, appellationem heredis in conditione adiectam, si sine herede decesserit, restituitur Seio, intelligi tantum, si sine liberis vel filiis decessit, l. ex facto, 17. ad Treb. P. §. ibi gl. & Bart. & Bald. & Cast. in l. antiquitas, de v. s. leg. v. s. Bart. in l. 1. de cond. in ser. C. & late idem in l. 1. si liber. imp. s. c. l. 10. C. de li. & cor. li. Tradunt & interpretes appellationem heredis non venire in fideicommissis extraneos, vt Bald. in l. Gallus Aquilius, §. etiam, de lib. & post. & in §. 1. de natu. success. teu. Bart. in l. pro herede, §. si quid tamen, de acquir. her. Neq; etiam in feudo, vt ait Paulus Castrensis, consil. 17. §. gl. in l. ex facto, ad Trebell. Proprie enim solus filius heres videtur esse, ex ea nota, quod filius sit, ad Galat. 4. d. l. in suis.

De Fine, propter quem ea quæ diximus in superioribus de testamentis, summa cum prouidentia & labore tradita sunt, & de ratione eorundem. Cap. 36.

- 1 Testamentorum tractationis vniuersa finis.
- 2 Voluntas morientium sortiri effectum reipub. interest, tuenda & sequenda. §. 3.
- 4 Voluntas defuncti probata, præualeat proprietati verborum & scripturæ dubia in arbitrio iudicis est. §. 5.
- 6 Testamentorum executio a quibus sit.
- 7 Heres cogitur exsequi voluntatem testatoris, si non obtemperet intra annum quomodo cogatur, & priuatur successione.
- 8 Executores testamentorum qui dicantur, qui possint esse vel non, & quot dentur, §. nn. 9. 10. & 11.
- 12 Executores testamentarii debent inuentarium conficere, & rationes gesti reddere: quando vendere res hereditatis possint.
- 13 Executor testamentarius sibi non potest soluere debitum a testatore in Gallia.
- 14 Iuriconsultorum cura & sollicitudo in testamentorum disquisitione & tractatione summo opere laborauit, vt non sit alia iuris pars quæ prolixius videatur tractata. Vnica causa finalis illa, vt voluntas testatoris, quæ libera morientibus relicta est, l. 1. C. de sacros. eccles. effect. manifesta, l. in testamentis, 26. §. 1. hac consultiissima, de testam. l. si. C. de codicil. non dubia, l. in ambiguo, de rebus dub. l. precibus, de impub. C. vel calumniis aut falsis suggestionibus impedita, secundum leges rite ordinata, & vt hoc modo composita, nempe potest, §. 8. de leg. 1. §. disponat, de nup. in auth. in suo statu obseruari retur auctoritate publica. Nam & eius interest est suprema hominum iudicia sortiri effectum, l. vel negare, quem ad testam. aper. P. §. 7. In actis publicis, nihil est lege grauati priuatis, firmissimum est testamentum, Cic. Phil. 2. Et enim, inquit Arnobius, 2. contra gentes, morti vicini maxime valemus scientia, ita vt de futuris vaticinemur, vt proditum est a Platone in apologia Socratis, dixisse Socratem. Cui sententia & accesserunt Romani, fidem que eius rei faciunt testamenta Patriarcharum in Genesi mundi, c. 27. 49. & 50. Depresso namque corpore, quod aggrauat animam, exitui suo proxima anima, veluti incipiens a carcere absolui, spiritalia fincerius contemplantur & liberius: potissimum cum hæc caduca, quæ relicta est, incipit despiciere, & mentem ad futura transfert, §. 7. Ita voluntatem Virgili ferendam Augustus dicebat, l. Ifferat hæc rapidi abolere crimina flammis, l. Legibus at, inquit, seruanda fides, suprema voluntas. Quod mandatis fieri, ubi, parere necesse est.

Et Plinius, l. 7. c. 30. Diuus Augustus carmina Virgili cremari contra eius testamenti verecundiam vetuit. Lex erat duo decim tabularum, Paterfamil. vii. super familia pecuniarum suis legasse, ita uti esto, Cic. 2. de inuentio. l. verbis legis, de verb. sig. l. 1. ad leg. Falc. Vbiq; nobis tuenda est voluntas deficienteium, §. sancimus, de her. & Fal. in auth. l. 3. de lib. præ. l. 6. C. l. 28. quia ea facit, vt que dicitur est in testamento, valeat, & ita valeat vt sentit testator, quamuis aliter scriptum intelligi possit, l. ex facto, 35. §. rerum autem, de her. inst. l. si mihi & tibi, 12. §. si de le. 1. l. cum de lamianis, 18. §. optimus, de sum. inst. vel inst. leg. P. l. in conditionibus, 19. §. l. pater Senerianus, de cod. & idem. l. fides commissis, 11. §. item si quis de leg. 3. l. cum questio, 23. §. si. C. de lega. Neque vti que in causa testamentorum, vt ait Marcellus, ad definitionem verborum descendendum est, cum plerumque ab usque loquantur, nec propriis vocabulis ac nominibus semper vtantur, Marc. in l. non aliter, §. de leg. 3. §. 7. Et ita voluntas, si de ea constet, verborum proprietatibus anteposenda, l. peditio, §. Labeo, de auro. & argen. leg. P. l. non aliter, 67. de leg. 3. Hac ratione Martianus probat, vel non alieno. 116. §. si que a primo, de legat. repetitur legatum bis vel amplius semel deberi, Quia voluntas, inquit, defuncti hæc est, vt semel debeat. Et eadem, ab euidente mente testatoris relictur conditio, quæ verbi inesse videtur, ab Vlpiano, l. si cui legatur, §. 1. §. hoc autem legatum, de. Vt contra, quæuis verba enunciatiua non inducant dispositionem, vel fideicommissum, si tamen doceatur talem fuisse voluntatem defuncti, inducunt, vt respondit Modestinus, l. Titia cum testamento, 35. §. Cuius Seius, §. 1. Titia, de leg. 2. imo voluntas testatoris probata præualeat scripturæ, vt minus scriptum quam dictum iudicemus, l. qui quartam, 15. de legat. 1. Et si aliunde ex presumptione quadam certæ peti possit mens testatoris, illa adhuc præualeat scripturæ: veluti, si quis allato falso nuntio de morte filii sui, mutauerit institutum quem fecerat antea filium, si res idem, si heres succedet, l. si. de her. inst. P. Et ita Centumuiris etiam iudicasse tradunt Cicero, 1. de orat. & Valerius Maximus, l. 7. c. 7. Et Lælius Crassus, in Coponensi institutionis questione, de controuersia substitutionis Manii Curii dicebat, voluntatem non verba valere oportere, Nam si, inquit, voluntates sententiæ, negligantur, quæ in verbis futura si captio, et in ceteris rebus, tum in testamentis. Ex bono & aequo, non ex callido versutoque iure res iudicari debent: scriptum sequi, calumniatores esse. Boni vero iudicis, voluntatem scriptoris auctoritatemque defendere, Cic. l. de Inuen. in 1. §. 2. de orat. in Bruto in Topicis, in Orat. pro Cocin. Facit l. p. ad exhib. P. c. intelligentiis, de verb. sig. §. 7. Ceterum, si nimum ambigua voluntas sit, iudicis æstimatio erit, quid de ea statuendum sit, l. voluntatis, C. de fideico. l. 2. l. Mutius, 7. §. si. de ann. leg. P. §. 7. Certa voluntate facta, executioni ea demandari debet, 6 vel per heredes, vel per executores in testamento datos, vel a lege constitutos. Heredes, vt respondeant negotiis hereditariis, & quæ habebat testator faciendæ explicent operæ petium est, cum succedant in ius vniuersum defuncti, l. hereditas, de reg. iur. §. licet autem, quib. ex causis man. non lic. & hoc est pro herede se gerere, l. pro herede de acq. hered. Et ita omnia legata ab herede diximus prælati, §. legatum, de leg. omnes actiones in eum dirigi vt in defunctum, & ab eo omnes actiones defuncti exerceri, l. uni, vt aff. ab her. & con. her. C. distingue per l. uni. ex del. def. in qua her. ten. C. atque si contumax sit principali & pontificali auctoritate voluntatem testatoris implere cogetur, l. heredes etiam, de petit. her. red. P.

§. Et si intra annum monitus personaliter a iudice ipso, non impleuerit quæ pro impletis haberi sine factio suo non possunt, priuatur